

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ЕТНОЛОГІЇ І АРХЕОЛОГІЇ

БОЯН-ГЛАДКА СВІТЛАНА ПЕТРІВНА

Навчально-методичні рекомендації
з курсу
«Українська традиційна звичаєва обрядовість»
(анотація лекційного курсу, плани семінарських занять
та самостійна робота)

для здобувачів вищої освіти
спеціальності В9 «Історія та археологія»
освітня програма «Етнологія»
другого магістерського рівня

Івано-Франківськ
2025

Боян-Гладка С.П. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Українська традиційна звичаєва обрядовість» (анотація лекційного курсу, плани семінарських занять та самостійна робота): для підготовки здобувачів другого кваліфікаційного рівня освітньої програми «Етнологія» за спеціальністю В9 Історія та археологія. Івано-Франківськ, 2025. 39 с.

Рецензенти: кандидат історичних наук, доцент
Войтович Надія Миколаївна
доцент кафедри етнології
Львівського національного університету імені Івана Франка

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету історії, політології і міжнародних відносин Карпатського національного університету імені Василя Стефаника протокол № 2 від 29.09.2025 року

Зміст

Вступ.....	3
Вимоги до знань і вмінь з дисципліни «Українська традиційна звичаєва обрядовість».....	4
Анотація лекційних занять.....	5
Анотація семінарських занять.....	7
Критерії оцінювання знань, умінь і навичок.....	12
Самостійна робота.....	13
Порядок оцінювання знань здобувачів.....	15
Пояснення оцінок ECTS.....	18
Типові завдання комплексних контрольних робіт (ККР).....	20
Критерії оцінки виконання завдань ККР.....	25
Рекомендована література до курсу.....	28

ВСТУП

Викладання курсу «Українська традиційна звичаєва обрядовість» є важливим напрямом, складовою частиною навчального процесу для студентів спеціальності «Етнологія», результатом якого є глибоке засвоєння ними знань про традиційну обрядовість українців. Воно сприяє збагаченню значного колориту знань про календарні та родинно-побутові обряди українців і кожної етнографічної групи зокрема. Стає запорукою їх усвідомленого значення обрядовості в життєдіяльності суспільства та зміцненню родинних зв'язків, а також допомагає студентській молоді прищепити любов до свого минулого, звичаїв, традицій і зберігаючи їх передавати з покоління в покоління. Творче засвоєння теоретичних знань з даного курсу слугує збереженню і формуванню в молодого покоління давніх звичаїв та обрядів. Вивчення обрядовості українців, зокрема сімейних звичаїв і обрядів, календарних обрядів та звичаїв дасть змогу збагатити знання студентів не тільки етнографії, але й вивчити традиційну звичаєву обрядовість з практичної сторони.

Предмет курсу спрямований на розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців. Ця навчальна дисципліна дає уявлення про традиції, звичаї, обряди українців з дохристиянських часів до сьогодення і забезпечує розуміння системного зв'язку всіх складових традиційної обрядовості – етнографії, духовної культури, матеріальної культури, наукового знання, усіх форм духовних цінностей.

Мета навчальної дисципліни “Українська традиційна звичаєва обрядовість” є формування у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять календарної і сімейної обрядовості, оволодіння сучасними методами етнології, вивчення історичної специфіки національної культурної традиції та тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій в культурі етнографічних регіонів України. Для її досягнення вивчаються складові традиційної обрядовості українців; формування у студентів навичок

самостійної наукової роботи; методики проведення письмових контрольних робіт як форм і методів контролю знань студентів; методики використання технічних засобів навчання

Основними **цільми** вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів з обрядами календарного циклу,
- вивчити зв'язок календарних обрядів з космогонічними явищами та з сімейно-побутовими обрядами, показавши їхню специфіку,
- дослідити закономірності їх функціонування і розвитку, що в наш час стає вагомим практичним засобом забезпечення оптимальності соціального функціонування і гуманізації суспільного життя,
- розвинути у магістрантів почуття патріотизму, національної свідомості, високого рівня освіченості та культурного розвитку;
- формувати у магістрантів широкий загальнокультурний гуманістичний світогляд;
- забезпечити розуміння зв'язку всіх складових традиційної обрядовості.
- У результаті вивчення дисципліни магістри повинні знати:
- предмет і проблематику курсу;
- визначення та зміст ключових наукових понять;
- типологізацію обрядовості, їх локальні відмінності між етнографічними регіонами України;
- календарні обряди в яких присутнє явище дуалізму, його значення;
- взаємозалежність календарної обрядовості з місячним, землеробським, скотарським календарями;
- особливості сімейної обрядовості: весілля, хрестин, похоронів;
- головні тенденції матеріальної культури: побут, одяг, їжа;
- теоретичний матеріал курсу;
- джерела і наукову літературу до навчального курсу.

Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність працювати автономно.
- ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності:

•СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні, етнографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

•СК02. Здатність здійснювати історичні, археологічні й етнологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

•СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.

•СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії, археології та етнології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

•СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або етнології.

•СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

•СК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології, етнології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

•СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і

технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.

- СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

- СК11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії, археології та етнології.

- СК12. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

Програмні результати навчання

- ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

- ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

- ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

- ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових, археологічних й етнографічних експедиціях тощо.

- ПР10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

АНОТАЦІЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекційне заняття №1

Тема. Теоретичні проблеми традиційної обрядовості українців

Теоретична основа обрядовості. Характеристика основних обрядів як складових народних свят

Лекційне заняття №2

Тема. Культури та мова в традиційній обрядовості українців

Сутність культури. Етнічна та традиційна культура. Національна культура. Специфіка національної культури. Національна форма культури. Етносоціальні функції мови. Рідна мова. Національна мова. Державна мова. Мова міжнаціонального спілкування.

Лекційне заняття №3

Тема. Проблема календаря в народній культурі українців

Українські звичаї та обряди за народним календарем. Народний календар у традиціях українців. Календар старий і новий стилі. Свято як механізм часу в народному календарі.

Лекційне заняття № 4

Тема. Традиційна весільна обрядовість українців.

Еволюція весільної обрядовості українського народу в системі наукових досліджень. Складові українського весілля: збирання весільної дружини та весільний похід по молоду. Передвесільний обрядовий цикл: сватання, умовини, оглядини, заручини, бгання короваю і дівич-вечір. Другий обрядовий цикл - власне весілля: запросини, обдарування, посад молодих, розплітання коси, розподіл короваю, перевезення посагу, перезву, рядження. Третій обрядовий цикл – після весільний: хлібини, сващини та гостини.

Лекційне заняття № 5

Тема. Родильна обрядовість: пологи, хрестини.

Передродові звичаї вагітних. Специфіка проведення народин. Обрядові дії пов'язані із хрестинами. Обрання кумів. Пострижини.

Лекційне заняття № 6.

Тема. Українська поховальна обрядовість.

Специфіка поховального ритуалу. Похорон як складова поховальної обрядовості. Родові та вселенські прощання і поминки. Поховальні ігри. Специфіка поховального обряду новонароджених, молоді та не своєю смертю.

АНОТАЦІЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття №1

Тема. Науковий стан вивчення традиційної обрядовості українців

План

1. Родинна обрядовість українців: стан дослідження.
2. Традиційна календарна обрядовість в працях сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідників.
3. Радянська спадщина в традиційній культурі українців.

Рекомендована література

1. Борисенко В. Традиції і життєдіяльність етносу. На матеріалах святково-обрядової культури українців. К., 2000. С. 25.
2. Верговський С. До вивчення мотивації календарних свят // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу. Збірка наукових праць./Матеріали міжнародної наукової конференції «Одеські етнографічні читання». Одеса, 2011. С. 38-47.
3. Дмитрук І. Календарна обрядовість гуцулів в українських етнографічних дослідженнях кінця XIX – першої половини XX ст. // До вивчення мотивації календарних свят // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу. Збірка наукових праць./Матеріали міжнародної наукової конференції «Одеські етнографічні читання». Одеса, 2011. С. 113-119.
4. Курочкін О. Радянська спадщина в сучасних календарних святах України. // До вивчення мотивації календарних свят // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу. Збірка наукових праць./Матеріали міжнародної наукової конференції «Одеські етнографічні читання». Одеса, 2011. С. 213-222.
5. Ткач А.А. Родинна обрядовість українців: стан дослідження // Вісник Маріупольського державного університету. С. 103-110.
6. Пономарьов А. П., Артюх Л. Ф., Косміна Т. В. та ін. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. Київ, 1993.

Семінарське заняття №2

Тема. Традиційна культура і мова українців – критерії формування нації

План

1. Сутність традиції і звичаю в українській культурі.
2. Обряд, ритуал і церемонія в традиційній культурі українців.
3. Мова як етносоціальне явище.

Рекомендована література

Борисенко В. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців. Київ, 2000.

Вілсон Е. Українці: несподівана нація / Пер. з англ. К., 2004.

Іванов І. Мова в контексті етнонаціонального розвитку України: теоретико-методологічні засади / І. Іванов // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. 2008. Вип. 37. С. 62-73. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2008_37_7

Історія української культури у п'яти томах / Гол. ред. Скрипник Г.А. Т.4. Кн. 2. К. Наукова думка, 2005.

Українці: історико-етнографічна монографія. У 2 кн. Опішне, 1999.

Грицак Я. Страсті по націоналізму. Історичні есе. К., 2004.

Греченко В.А., Кушнерук В.А., Режко В.А., Чорний І.В. Історія світової та української культури. К., 2002.

Забужко О.С. Філософія української ідеї. К., 1993.

Забужко О.С. Шевченків міф України. К., 2001.

Залізник Л.Л. Походження українців: між наукою та ідеологією. К., 2008.

Семчишин М. Тисяча років української культури. Львів, 1993

Українська родина: Родинний і громадський побут / Упор. Лідія Орел. К., 2000. 424 с.

Юрій М.Т. Етногенез та менталітет українського народу. К., 1997.

Шевченко А. Без мови немає держави // Літературна газета. 2004. 1 січня.

Семінарське заняття 3

Тема. Етнографічне районування України

План

1. Проблема дослідження етнографічного районування України.
2. Центрально-східний регіон: Середнє Подніпров'я, Слобідська Україна, або Слобожанщина, і Південна степова частина.
3. Українське Полісся.
4. Західний (південно-західний) регіон: Волинь, Поділля, Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина, Покуття, Опілля, Закарпаття.
5. Походження назви «гуцул», «бойко», «лемко».

Рекомендована література

Вагилевич І. Бойки, русько-слов'янський люд у Галичині: [пер. з пол., передм. Р. Кирчіва] // Жовтень. 1978. № 12. С. 112 – 130.

Вагилевич І. Лемки – мешканці західного Прикарпаття // Народна творчість та етнографія. 1965. № 4. С. 76–79.

Глушко М. Етнографічне районування Української Галичини (за матеріалами наукових досліджень XIX – початку XXI ст.) // Галичина: етнічна історія. Електронний ресурс.

http://shron.chtyvo.org.ua/Makarchuk_Stepan/Halychyna_Etnichna_istoriia_Tematychnyi_zbirnyk_statei.pdf

Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини XX – початку XXI століть) // Вісник Львівського університету ім. І.Франка. Серія історія. 2009. Вип. 44. С. 179 – 214. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://clio.lnu.edu.ua/Vipusk_44_files/07.pdf

Глушко М. Історико-етнографічне районування Галичини: сучасний стан // Карпати: людина, етнос, цивілізація. 2009. Вип.1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/karlec/2009_1/Glysko.pdf

Грабовецький Б. Походження слова «гуцул» // Гуцульщина. 2001. Ч. 62. С. 14 – 17. Горленко В. Етнографічне районування: Географічна енциклопедія України. К., 1989. Т. 1. С. 393 – 394.

Етнографічна мозаїка // Прикарпаття: спадщина віків. – Львів: Манускрипт, 2006. С. 440 – 445.

Етнографічні регіони Прикарпаття: матеріальна і духовна культура: рек. бібліогр. покажч. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. 79 с. <http://lib.if.ua/publish2010/1271148386.html> 24

Копчак С., Копчак Ю. Динаміка загальної чисельності населення Карпатського регіону // Українознавчі студії. 2001. №3. – С.193 – 216.

Етнос. Соціум. Культура: регіональний аспект. Монографія / В.Грещук, В.Кононенко, М.Лесюк, М.Паньків, М. Романюк, С.Хороб та інші. Київ–Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2006. 315 с.

Макарчук С. Історико-політичне та етнографічне районування України: питання співвіднесеності // Народознавчі Зошити. 2001. №3. С. 388 – 393.

Макарчук С. Етнографічні райони України: до історіографії дослідження // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2012. Вип. 21. С. 525–534. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://bojky.files.wordpress.com/2013/11/makarchuk.pdf>

Франко І. Етнографічна експедиція на Бойківщину // Франко І. Зібрання творів у п'ятдесяти томах. К.: Наукова думка, 1982. Т. 36. С. 68–99. Режим доступу: <http://bojkosvit.com/chytalnya/naukovi-pratsi-probojkiv/etnohrafichna-ekspedytsiya-na-bojkivschynu/>

Витвицький С. Історичний нарис про гуцулів / Переклад, передмова, примітки Миколи Васильчука Коломия, 1993. 94 с.

Шекерик-Доників П. Рік у віруваннях гуцулів. Режим доступу:
<http://igormelika.com.ua/moi-karpati/zhittya-buttya/riku-viruvannyax-guculiv>

Семінарське заняття №4

Тема. Українська традиційна весільна обрядовість

План

1. Традиційний весільний ритуал на Поліссі
2. Традиційне весілля на Східному Поділлі
3. Традиційні весільні обряди на Гуцульщині.
4. Традиційна весільна обрядовість на Бойківщині
5. Лемківське традиційне весілля
6. Традиційні весільні обряди на Покутті

Рекомендована література:

1. Бойківщина: історико-етнографічне дослідження. К.. 1983.
2. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. I / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 455 с.
3. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. II / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 447 с.
4. Галько О.Ю. Шлюб і сім'я у бойків Карпат. Дисертація на зд.наук. ст. кан. наук. К., 2004
5. Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження. К.. 1987.
6. Шухевич В. Гуцульщина: [У 5 ч.]. Ч. 1–4. У Львові: На к ладом НТШ, 1899, 1901, 1902, 1904. (Материяли до українськ о-руської етнольоґії: Т. 2; Т. 4; Т. 5; Т. 7 / За ред. Хв. Вовка) [Ч. 1–2]. 1899, 1901.
7. Кислашко, О. П.Православні свята та народні звичаї [Текст] / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. К. : Грамота, 2003. 152 с.
8. Кравець, О. М.Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. К. : Наукова думка, 1960. 198 с.

9. "Народні звичаї, традиції та обряди: етнорегіональний вимір у полікультурному просторі освіти" (з досвіду роботи експериментальних закладів) [Текст]: методичний посібник. – Івано-Франківськ Львів : "Плай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2009. 40 с.

10. Шкода, М. Н. Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. 384 с.

11. Пилипак М. А. Українське весілля Східного Поділля середини ХХ – початку ХХІ століття: монографія. – К. : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України; Уфа : Уфимська філія МДГУ ім. М. О. Шолохова, 2015. 210 с.

Семінарське заняття № 5

Тема. Традиційна родильна обрядовість українців

План

1. Родильна обрядовість у дослідженнях українських дослідників ХХ–ХХІ ст.
2. Допологові звичаї та обряди і власне пологи в українців.
3. Післяпологові охоронні та очисні обряди українців.
4. Обряди ініціації новонароджених (народження, хрестини, пострижини).

Рекомендована література

Боян С. П., Семенюк О. Очисний обряд при народженні дитини у традиційній обрядовості бойків // Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (Серія історія). Івано-Франківськ, 2014. Вип. XXV. С. 168–174. Режим доступу: <https://etnoskarpat.blogspot.com/>

Дмитрієва В. Традиційна родильна обрядовість Півдня України (на прикладі греків Приазов'я) // Етнічна історія народів Європи. 2000. Вип. 6. С. 39–41. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2000_6_9

Небесна З. Звичаї при народженні дитини на Бойківщині. Динаміка змін в обрядовості XX–XXI століть // Народна творчість та етнографія 6/2010. С. 40-46.

Режим

доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/37999/06-Nebesna.pdf?sequence=1>

Ганус Д. Традиційна магія в родильній обрядовості населення західноукраїнського пограниччя в працях дослідників XIX-XX століття // [Народна творчість та етнологія](#). 2015. № 1. С. 76-83. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NTE_2015_1_13

Ганус Д. Родильна обрядовість на Волині // Народна творчість та етнологія. 2013/2. № 4. С. 130-133. Режим доступу: <https://nte.etnolog.org.ua/uploads/2013/4/publications/130.pdf>

Дарміць Р. Народні гігієнічні знання і повір'я, пов'язані з народженням і вихованням дитини (За матеріалами з сільського побуту Карпат) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2012. Вип. 47. С. 123-141. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_ist_2012_47_9.

Семінарське заняття №6

Тема. Традиційна поховальна обрядовість українців

План

1. Похорон як складова поховальної обрядовості українців.
2. Особливості поминок в українському суспільстві.
3. Традиційні поховальні обряди гуцулів і покутян. Голосіння та ігри при померлому.
4. Поховальні традиції і звичаїв у бойків і лемків. Голосіння та ігри при померлому.

Рекомендована література

1. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. I / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 455 с.
2. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. II / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 447 с.
3. Кислашко, О. П. Православні свята та народні звичаї [Текст] / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. К. : Грамота, 2003. 152 с.
4. Кравець, О. М. Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. К. : Наукова думка, 1960. 198 с.
5. "Народні звичаї, традиції та обряди: етнорегіональний вимір у полікультурному просторі освіти" (з досвіду роботи експериментальних закладів) [Текст]: методичний посібник. Івано-Франківськ - Львів : "Плай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2009. 40 с.
6. Шкода, М. Н. Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. 384 с.
7. Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження / [упоряд. Ю. Г. Гошко та ін.]. К.: Наукова думка, 1983. 303 с.
8. Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження / [упоряд. Ю. Г. Гошко та ін.]. К.: Наукова думка, 1987.
9. Пахолок С. Прояви народного етикету у похоронній обрядовості українців // <http://vuzlib.com/content/view/1881/62/>
10. Лепеха Т. В. Українознавство: Навчальний посібник. // <http://litmisto.org.ua/?p=1263>
11. Сушко В. Українська поховальна обрядовість XX ст. // http://www.lit-jarmarok.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=135&Itemid=30
12. Небесна З. Поховальні традиції українців на бойківщині наприкінці XX – на початку XXI ст. // http://www.history.univ.kiev.ua/ethnology/journal/ethnic_history_30/30_10.pdf
13. http://www.ebk.net.ua/Book/history/makarchuk_eu/part17/1704.htm

14. Фіцак І. Поховальні традиції жителів міст Прикарпаття XX ст. // http://www.history.univ.kiev.ua/ethnology/journal/ethnic_history_27/27_13.pdf

15. Гузій Роман Богданович. Похоронні звичаї та обряди українців Карпат (XIX-XX ст.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.05 / НАН України; Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича; Інститут народознавства Львів, 2002. 23с.

16. <http://www.carpathians.eu/karpatskii-narod/guculshchina/smert-i-pokhoron.html>

Семінарське заняття №7

Тема. Традиційна зимова календарна обрядовість українців

План

1. Свято Введення як осінньо-зимова межа народного календаря. Обряд «полазника».

2. Народні свята і звичаї початкового періоду зимового календаря: Катерини, Андрея, Наума, Варвари, Миколая, Анни.

3. Вечорниці – суб'єкт народних обрядів і звичаїв.

4. Святвечірний обряд. Різдво. Коляда. Вертеп. Святкування Нового року. Обряд «Маланки».

5. Щедрий вечір. Другий святий вечір. Віншування і щедрування. Водохреща.

Рекомендована література

1. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. I / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 455 с. // http://www.svit.in.ua/kny/voropaj/znn_t1.pdf

2. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. II / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 447 с.

3. Кислашко, О. П. Православні свята та народні звичаї [Текст] / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. К. : Грамота, 2003. 152 с.

4. Кравець, О. М. Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. К. : Наукова думка, 1960. 198 с.
5. "Народні звичаї, традиції та обряди: етнорегіональний вимір у полікультурному просторі освіти" (з досвіду роботи експериментальних закладів) [Текст]: методичний посібник. Івано-Франківськ - Львів : "Плай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2009. 40 с.
6. Шкода, М. Н. Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. 384 с.
7. Кожолянко Олександр Георгійович. Календарні зимові свята та обряди українців Буковини : Дис... канд. іст. наук: 07.00.05 / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2005. 238 арк.
8. Курочкін О. Свята і обряди календарного циклу // <http://etno.uaweb.org/mynuvshyna/r19.html>
9. Лозинська І. Зерно у зимовій обрядовості українців // http://www.history.univ.kiev.ua/ethnology/journal/ethnic_history_10/10_16.pdf
10. М. Глушко. Походження «показника» як звичаю зимової календарної обрядовості українців // <http://nte.etnolog.org.ua/zmist/2003/N3/Art19.html>
11. http://metodportal.net/system/files/mp/2013/03/17438/kalendarni_svyata_y_o_beregy_metodychka.pdf
12. Садовенко С.М. Традиційні свята зимового календарного циклу в контексті української обрядовості: минуле і сучасність // <http://tur.kosiv.info/ukrainian-culture/444-садовенко-с-м-традиційні-свята-зимового-календарного-циклу-в-контексті-української-обрядовості-минуле-і-сучасність.html>

Семінарське заняття №8

Тема. Українська календарна обрядовість весняного циклу

План

1. Обряд «зустрічі» весни на Поділлі та Слобожанщині.

2. Великодня обрядовість етнографічних груп Карпатського регіону.
3. Юрїївський обряд (пастуший) гуцулів і бойків.
4. Русальна обрядовість Поділля та Поліссі.

Рекомендована література

1. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. I / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 455 с.
2. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. II / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 447 с.
3. Кислашко, О. П. Православні свята та народні звичаї [Текст] / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. К. : Грамота, 2003. 152 с.
4. Кравець, О. М. Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. К. : Наукова думка, 1960. 198 с.
5. "Народні звичаї, традиції та обряди: етнорегіональний вимір у полікультурному просторі освіти" (з досвіду роботи експериментальних закладів) [Текст]: методичний посібник. Івано-Франківськ - Львів : "Плай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2009. 40 с.
6. Шкода, М. Н. Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. 384 с.
7. Весняний цикл свят / <http://traditions.org.ua/kalendarni-sviata/vesnianyi-tsykl>
8. Весняна обрядовість українців / http://svit.ukrinform.ua/all_traditions.php?page=ethnic&id=1504
9. Весняні звичаї і обряди (Олекса Воропай) / <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=655>
10. Гавадзин В. Гуцульський аспект ранньовесняної календарної обрядовості як елемент відображення локальної ідентичності // http://www.history.univ.kiev.ua/ethnology/journal/ethnic_history_31/31_9.pdf

Семінарське заняття №9

Тема. Календарна обрядовість літнього та осіннього циклу українців

План

1. Купальська обрядовість Поділля та Полісся.
2. Народні та церковні свята літнього циклу – Петра, Іллі, Маковея, Спаса в українців.
3. Осінні обряди пов'язані з культом предків (поминальні дні) на Поділлі, Слобожанщині і Гуцульщині.
4. Осінні свята та сільськогосподарські обряди.
5. Магічні дівочі обряди літнього та осіннього часу.

Рекомендована література

1. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. I / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 455 с.
2. Воропай, О. Звичаї нашого народу [Текст] : Етнографічний нарис. Т. II / О. Воропай. К. : Оберіг, 1991. 447 с.
3. Кислашко, О. П. Православні свята та народні звичаї [Текст] / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. К. : Грамота, 2003. 152 с.
4. Кравець, О. М. Сімейний побут і звичаї українського народу / О. М. Кравець ; Ред. Зінич В.Т. К. : Наукова думка, 1960. 198 с.
5. "Народні звичаї, традиції та обряди: етнорегіональний вимір у полікультурному просторі освіти" (з досвіду роботи експериментальних закладів) [Текст]: методичний посібник. Івано-Франківськ - Львів : "Плай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2009. 40 с.
6. Шкода, М. Н. Традиції і свята українського народу. / М. Н. Шкода. Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2007. 384 с.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК
АСПІРАНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА
ТРАДИЦІЙНА ЗВИЧАЄВА ОБРЯДОВІСТЬ»:**

«відмінно» - здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» - здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» - здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» - здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Обов'язковим елементом самостійної роботи є написання здобувачем реферативної роботи або презентації. Її об'єм становить 12-18 сторінок. Підготовка такої роботи включає в себе застосування відповідної методології.

Структура написання студентом реферату складається із наступних семи обов'язкових елементів:

- Вступна частина;
- Аналіз використаної літератури по темі (на 2-3 абзаци);
- Характеристика обраної теми та перспективність її дослідження;
- Визначити основні параметри викладу матеріалу;
- Навести історичний ілюстративний матеріал, що підтверджує вашу аргументаційну базу;
- Висновок;
- Список використаної літератури.

Захист реферату відбувається за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань.

Обов'язковим елементом написання реферату є також підготовка анотації по обраній темі об'ємом 1 сторінка.

Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю та підготовки індивідуального проекту.

Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є

вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю.

Індивідуальне завдання – написання есе на запропоновану тему.

Індивідуальний проєкт (завдання) можна виконати у вигляді підбірки джерел до обраної теми, презентації, відеоролику.

Індивідуальні завдання

Тематика для написання рефератів

1. Зимовий обрядовий цикл українців: структура, семантика, локальні особливості.
2. Колядування та щедрування: ритуальна функція і трансформація у XX–XXI ст.
3. Маланкування та “водіння кози”: обрядові маски і їх символіка.
4. Веснянки та гаївки: архаїчні космогонічні мотиви.
5. Обряд “закликання весни”: регіональні відмінності та міфологічні уявлення.
6. Великодні звичаї і традиції українців.
7. Традиція Зелених свят: культ предків, рослинна символіка, побутові практики.
8. Купальський обрядовий комплекс: вогонь, вода, рослини, ініціаційні мотиви.
9. Жнива і обжинкові звичаї: ритуали, магія врожаю та соціальна солідарність.
10. Осінній цикл: свято Покрови в народній традиції, міфологія і оберегова функція.
11. Традиційна родильна обрядовість українців: вірування, ритуали захисту, табу.
12. Обряди хрещення та пострижини: соціальні й духовні аспекти.
13. Весільний обрядовий комплекс: структура, семантика і регіональні варіанти.

14. Весільні пісні як відображення соціальних норм та гендерних ролей.
15. Поховальна обрядовість: уявлення про душу, загробний світ, культ предків.
16. Обряди вдівства та поминання: календар пам'яті родини і громади.
17. Толока як форма колективної праці: ритуалізація і соціальні функції.
18. Пастуша обрядовість українців Карпат: перший вигін, обереги, магічні практики.
19. Живильна магія у землеробському циклі: рослини, вода, тварини.
20. Образ хати в народній культурі: будівельні ритуали, закладення, обереги.
21. Бойківська весільна традиція: структура, символіка, трансформації.
22. Гуцульські ритуали Різдва: коляда, "береза".
23. Лемківські звичаї календарного року: вплив гірського середовища та історичних чинників.
24. Подільська система родильних звичаїв у кінці XIX – середині XX ст.
25. Покутська обрядовість: етнокультурні особливості та локальні варіанти.
26. Волинські поховальні практики: структура, християнські і дохристиянські елементи.
27. Трансформація української обрядовості під впливом модернізації та урбанізації.
28. Символіка української Богородиці у народній традиції.
29. Роль жінки у традиційних обрядах: від оберігачки до посередниці між світами.
30. Магічні практики в народному календарі: лікування, обереги, замовляння.
31. Обрядовість українців у діаспорі: збереження й адаптація традицій.
32. Ритуалізоване споживання їжі в українській традиції: жертви, символи.
33. Українські обряди переходу: ініціаційні мотиви в межах календаря і сімейної обрядовості.
34. Весільний рушник: сакральна символіка та техніки вишивки.
35. Колядувальні костюми та маски (вертеп) різних регіонів України.
36. Писанка як обрядовий артефакт: локальні стилі та магічні значення.

37. Обрядові предмети: свічка, хліб, рушник, вінки — як культурні коди.
38. Традиційні музичні інструменти в обрядах: трембіта, сопілка, бубен, цимбали, дримба.

Освоєння курсу передбачає застосування репродуктивних, пояснювально-ілюстративних проблемно-пошукових та творчих методів навчання з використанням як традиційних, так і новітніх інформаційних технологій, зокрема роботи в Інтернеті.

Методи контролю

У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування студентів із тем передбачених для семінарських занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підсумковий контроль рівня знань та успішності здобувачів відбувається у формі заліку. Підсумковий контроль рівня знань та успішності здобувачів відбувається у формі заліку. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 30 балів), балу за контрольну роботу (максимально 50 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 20 балів) та в сукупності становить максимально 100 балів.

Форма і терміни семестрового контролю визначаються навчальним планом. Здобувач (ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» і виконання усіх видів робіт, набору 50 і більше балів.

При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на семінарських заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, знання джерельного та історіографічного матеріалу, активність при обговоренні питань. При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, написання реферату, контрольних робіт, підготовка наукової доповіді із запропонованих тем.

Поточне оцінювання та самостійна робота						Сума
---	--	--	--	--	--	--

Оцінки за залік у різних шкалах оцінювання мають такий вигляд:

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90 – 100	<i>зараховано</i>	<i>A</i>
80 – 89		<i>B</i>
70 – 79		<i>C</i>
65 – 69		<i>D</i>
60 – 64		<i>E</i>
26 – 59	<i>незараховано</i>	<i>FX</i>
1 – 25		<i>F</i>

ПОЯСНЕННЯ ОЦІНОК ECTS:

A "Відмінно" — теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані, якість їх виконання оцінена балом, близьким до максимального.

B "Дуже добре" — теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, безпрогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена балом, близьким до максимального.

C "Добре" — теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.

D "Задовільно" — теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.

E "Достатньо" — теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального.

FX "Умовно незадовільно" — теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою завдань не виконані, або якість їх виконання оцінена балом, близьким до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.

F "Безумовно незадовільно" — теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

ТИПОВІ ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (ККР)

Пакет комплексних контрольних робіт з дисципліни «Українська традиційна звичаєва обрядовість» розроблений з урахуванням освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця та робочої програми з курсу «Українська традиційна звичаєва обрядовість», що включає в себе перелік завдань, вирішення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмового матеріалу дисципліни.

Метою розробки комплексних контрольних робіт є їх використання:

- при проведенні самоаналізу вищого навчального закладу з метою корекції робочих навчальних програм, удосконалення організації навчального процесу;
- при проведенні акредитаційної або атестаційної експертизи з метою державної оцінки рівня підготовки студентів.

За своїм характером і змістом завдання дають можливість оцінити відповідність рівня набутих аспірантами знань у системі вимог на пряму підготовки 032 «Історія та археологія».

Пакет комплексних контрольних робіт з дисципліни «Українська традиційна звичаєва обрядовість» містить 10 варіантів комплексних завдань. Кожен з яких включає 5 завдань, які охоплюють тематику різних розділів курсу. Кожний з варіантів складається з п'яти теоретичних питань. Реалізований у контрольній роботі принцип комплексності дає можливість оцінити теоретичні знання та практичні навички, здобуті студентами під час вивчення курсу. Тим самим демонструючи рівень знань студента, його здатність до аналітичного мислення. А також вказує на послідовність, повноту та логічність викладеного інформаційного матеріалу.

Виходячи із запропонованих варіантів комплексних контрольних робіт, передбачається їх виконання у вигляді тестів (в межах однієї пари).

1. Найважливіші складові духовного життя народу:
 - свята та обряди
 - звичай та традиція
 - ритуал і церемонія
 - релігія та традиція

2. Вони регламентували всі сфери життя українця
 - сонячний і місячний календар
 - пори року
 - свята та обряди
 - відлік часу

3. Загальноприйнятий порядок, спосіб дій, загальноприйнята норма поведінки: те що стало звичним, засвоєним, визнаним, що увійшло у вжиток – це
 - традиція
 - звичай
 - обряд
 - ритуал

4. Це особлива колективна символічна дія, яка призначена для того, щоб наочно-образними засобами оформити й відзначити важливі події суспільного й особистого життя
 - обряд
 - ритуал
 - церемонія
 - свято

5. Обряди особливо урочистого, демонстративного характеру, де форма виконання суворо регламентована - це
 церемонія
 обрядовість
 традиція
 ритуал

6. Цикли звичаїв і обрядів, що стосуються особливих подій у житті сім'ї, родини, зокрема: одруження, створення нової сім'ї; появи нового члена сім'ї, народження дитини; смерті, відходу в небуття члена сім'ї належать до:
 традиційної календарно-родинної культури
 традиційної родинно-побутової культури
 традиційно-побутової сімейної культури
 традиційно-побутової календарної культури

7. Традиційна сімейна культура включає складові:
 весільну, родильну і поховальну обрядовість
 весільну, поховальну і календарну обрядовість
 побутову, календарну і родинну обрядовість
 родинно-побутову обрядовість

8. Весілля – це
 комплекс обрядів, чи ритуал одруження, а також святкування з цієї нагоди за звичаєм; найрадісніший найвеселіший час у житті людини, звідси й назва
 комплекс церемоній і обрядів, часто народних традицій, пов'язаних з укладенням шлюбу; має етнічні, релігійні, географічні та інші особливості

обряд укладення шлюбу

звичаї, традиції і обряди пов'язані з укладенням шлюбу

9. На скільки етапів ділять весільну обрядовість

5

3

6

2

10. Передвесільний етап мав кілька традиційних складових:

сватання, оглядини, заручини

сватання, умовини, оглядини, заручини, бгання короваю і дівич-вечір

умовини, сватання, запросини

заручини, умовини, сватання, запросини

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНА ЗВИЧАЄВА ОБРЯДОВІСТЬ»

Основою для оцінки знань при виконанні завдань комплексної контрольної роботи здобувачів є рівень засвоєння ними програмного матеріалу з дисципліни і вміння застосовувати інтегровані знання, вміння аналітично мислити.

Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань, кожне з яких оцінюється по 10 балів. На вказані питання студент має дати відповідь на підставі матеріалів лекцій, першоджерел, підручників, фахових журналів. Ці питання мають теоретичний характер, вимагають відповідних аналітичних узагальнень і висновків студента. Цінується оперування студентом категоріально-понятійним апаратом дисципліни, добре знання джерел з вказаної проблеми. Відповідь студента має бути чіткою, логічною. Кожна

відповідь повинна розпочинатися із назви питання і закінчуватися самостійними висновками.

Загальні вимоги до відповіді:

- Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу;
- Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання;
- Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими;
- Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки;
- Вміння робити висновки з розглянутих питань;
- Знання першоджерел і праць видатних філософів.

Контрольна тестова робота виконується студентами на останньому семінарському занятті. У якості індивідуального завдання студент замість індивідуального проекту, може підготувати до друку статтю, тези конференції, присвячені науковим проблемам. Тези чи стаття мають відповідати усім вимогам, містити наукову новизну та належно оформлений бібліографічний апарат.

Критерії виставлення оцінок за комплексну контрольну роботу:

Відмінно (5 балів) – знання студента відмінні, він володіє теоретичним матеріалом. Він чітко і ясно дає відповідь на запитання викладача, вміє порівняти, співставити різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз.

Добре (4 бали) – знання студента добрі, він володіє теоретичним матеріалом, але робить поверхневі висновки.

Задовільно (3 бали) – знання студента задовільні, він допускає серйозні неточності у теоретичному матеріалі, однак все ж знає проблему на поверхневому рівні і може пояснити закономірності її виникнення та розвитку.

Незадовільно (2 бали) – знання студента незадовільні і вони потребують повторно вивчення.

Відвідування занять:

Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою успішного складання заліку з курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 16.00 год.

Пропущене заняття студент може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо.

Під час занять дозволяється користування мобільним телефоном виключно для навчальних цілей.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Форма підсумкового контролю – **залік**.

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Для того, щоб отримати залік, необхідно виконати всі види роботи не менше 50 балів.

Підсумковий бал складається з суми за семінарське заняття (максимально 30 балів), контрольна робота (максимально 50 балів), індивідуальна робота (максимум 20 балів). У сумі становить 100 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. 1. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців: навч. посібник для студ. вищих навч. закл.; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Унісерв, 2000. 190 с.
2. Боряк О.О. Україна: етнокультурна мозаїка; голов. ред. С. Головки. К. : Либідь, 2006. 328 с.
3. Босий О. Міф, символ, орнамент: історія, символіка та композиція укр. орнаментики : [метод. посіб.]; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка, Нац. музей архіт. та побуту України. Вінниця : Данилюк В. Г., 2011. 119 с.
4. Боян-Гладка С.П. Язичницькі свята українського народу: традиція і сьогодення // International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”. № 10(26), Vol.4, October 2017. Р. 68 – 71.
5. Боян С.П., Семенюк О. Очисний обряд при народженні дитини у традиційній обрядовості бойків // Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (Серія історія). Івано-Франківськ, 2014. Вип. XXV. С. 168 – 174
6. Боян С. П. Елементи синкретизму в календарній обрядовості бойків // Карпати: людина, етнос, цивілізація. Карпати: людина, етнос, цивілізації. 2014. Вип. 5 С. 178 – 186
7. Боян С. П. Локальні особливості Зелених свят на Бойківщині: традиційні звичаї і обряди // Галичина. Всеукраїнський і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. Івано-Франківськ, 2012. Ч. 24. С. 53 – 62.

8. Боян Світлана. Головні християнські свята календарного обрядового комплексу бойків // Україна: Культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 17: Українсько-польське-білоруське сусідство: XX століття / НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича; голова редколегії Я. Ісаєвич, М. Литвин, В. Футала. Львів, 2008. С. 492 – 500.
9. Боян С.П. Культ померлих в календарній обрядовості бойків // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. березень – квітень 2009. №2 (93). С. 62 – 65.
10. Боян С.П. Аграрні мотиви у весняно-літній календарній обрядовості бойків // Вісник Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Серія історія. 2009. Випуск. XV. С. 107 – 114.
11. Боян С.П. Календарна обрядовість бойків в сучасних дослідженнях українознавців (до історіографії проблеми // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. К.: Українське агентство інформації та друку “Рада”, 2009. Т. XXIII. С. 296 – 302.
12. Боян Світлана. Дівоча ворожба у весняно-літній обрядовості бойків // Гілея. Науковий вісник. К., 2010. Вип. 36. С. 124 – 132.
13. Волицька І. Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат кінця XIX - початку XX ст. , Інститут народознавства НАН України. Київ : Наукова думка, 1992 . 138 с.
14. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. І. К. : Оберіг, 1991. 455 с.
15. Воропай, О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т. II. К. : Оберіг, 1991. 447 с.
16. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні - Львів. : «Кобзар», 1993 . Т. 1: Зимовий цикл (т.1). 1994. 134 с. Кн. 2, Т. 3, Т. 4 : Весняний цикл(т.3). Літній цикл (т.4). К., 1994. 524 с.
17. Климець Ю.Д. Купальська обрядовість на Україні. Київ : Наукова думка, 1990 . 144 с.

- 18.Кислашко, О. П.Православні свята та народні звичаї / О. П. Кислашко, Я. О. Кислашко. К. : Грамота, 2003. 152 с.
- 19.Козяр С. Українська родинна обрядовість. Віхи людської долі: весілля, похорон. Хмельницький, 2000. 72 с.
- 20.Мовна, У. В.Звичаї та обряди українських пасічників Карпат і Прикарпаття (друга половина ХІХ - початок ХХ ст.): монографія /НАН України, Ін-т народознавства. Львів, 2006. 208 с.
- 21.Культура і побут населення України : навч. посіб. для вузів / В. І. Наулко (кер.) та ін. ; [голов. ред. С. В. Головка]. Вид. 2-е, допов. та переробл. К. : Либідь, 1993. 288.
- 22.Курочкін О. Українські новорічні обряди: "Коза" і "Маланка" : (З історії народних масок). Опішне : Українське народознавство, 1995. 377 с.
- 23.Скуратівський В. Дідух: Свята українського народу . К. : Освіта, 1995. 272 с.
- 24.Скуратівський В. Покуть . К. : Довіра, 1992. 234 с.
- 25.Скуратівський В. Святвечір. Кн. 1. 1994. 288 с. Кн. 2. 1994. 192 с.
- 26.Сосенко Ксенофонт. Різдво-Коляда і Щедрий Вечір: Культуролог, оповідь. К.,1994. 286 с.
- 27.Традиції та звичаї українців : [в 2 т.]. - К. : Гнозис, 2007 - 2010. Т. 1 : Зима / авт.-упоряд. І. Ю. Квасниця, 2007. 408 с.
- 28.Український *modus vestiendi* - спосіб зодягання : Монографія / В.М. Піскун, А.В. Ціпко, Т.Л. Шептицька та ін.; за ред. М.І. Обушного. К.: Видавничий центр "Київський університет", 2008. 272 с.
- Шухевич В. Гуцульщина. Львов, 1899–1908. Т. 1–5.